

Ho nín-yání vūahū na ó o Poole túara nən ho Tesaloniiki kèrètiëwa kuure yi

Vūahū túaró nūhū

Ho vūahū mu lé o Poole túara ho á nən ho Tesaloniiki kèrètiëwa kuure yi. Ho Tesaloniiki mu lé ho Maseduana kɔ̄hū ló-beenī. Ba kèrètiëwa kuure na ho lóhó mu yi lé orén Poole fárá le. Ee ká a màhā yí dàrnna yí kará bín yí míana. Lé bío á ho kàránló na ó o wee na á 6a *zúifùwa 6úi yí tà bío, á 6a nən wo (Bè-wénia vūahū 17.1-17). Bío nən ó o túararáa ho vūahū mu lé ho tonló na ó o sá hūinía yí bín ó o wi ò o bíní sì jii.

Bío le kuure mu yí fárá yí míana, ká bío le kèrètiëwa wee wé ká mu se búenbúen ó o njá, ó o wee zāmaka mu bío yi, á wee hení 6a sǐa le 6a bánbá à 6a kèrètiemu wé va lè ho yahó. O bía 6a nǐ-hía vèeró bío làa ba, làa bío ó o *Krista à bíní i bùen á bueé fé bía dó mí sǐa wo yi. O mún bía le 6a wé sá à yí dí parí.

Bà bè-zūñlowà tò mu wán le ho vūahū mu lé hǐa lé o Poole nín-yání vūahū na ó o túara. O túara ho hǎ lúlúio 6úará-jun làa pírú (50), lè ho 6úará-jun làa pírú làa dà-kéní (51) pâahū o Yeesu teró móñ.

¹ Mu lé warén, o Poole, là a Silivēn là a Timōtee á wee túa ho vūahū na kà á à na minén Tesaloniiki kèrètiëwa kuure yi, minén na bío sâ a Maá Dónbeenī là a Núhúso Yeesu *Krista yi. Le le Dónbeenī wé mí sãamu làa mia à na ho héérà mia.

Bío ho Tesaloniiki kérètiewa guan lè miten

² Wa wee dé le Dónbeení bárákà féee mi búenbúen bío yi. Wa yí máa khí le Dónbeení floró yi mi bío yi. ³ Wa wee leéka mi bío fúuu wàn Maá Dónbeení yahó. Lé bío á mi yí dú parí mi siadéró le Dónbeení yi. Le waminí na wi mia lé dén nən á mi wee wéráa mu bë-tentewà. A mi siadéró wa Núhúso Yeesu *Krista yi á mún fárá dín. ⁴ Wàn zàwa lè wàn hinni, wa zū mu le le Dónbeení wa mia á hueekaa à mi bío sì le yi. ⁵ Wa yí buera le bín-tente yí nən mia lè wa jiní mí dòn, wa mún wó mu lè le Dónbeení Hácírí pànká, á mún láa mu yi kénkén le le bín-tente mu bío lé ho tuiá. Bío wa guan lè waten mi tlahú à mi bío wé seráa á mi zū. ⁶ Bío warén wó á mi bò yi, á mún bò bío ó o Núhúso wó yi. Hárí bío mi lò wee be làa sòobéé mí cüee, à mi pá tà bò le Dónbeení bioní yi lè le sì-wéé, dño le Dónbeení Hácírí wee na.

⁷ Bío mi wó kà lé bún á bía tà a Krista bío ho Maseduana lè ho Akayii kána yi búenbúen lá ko 6a wé loń yi à wé. ⁸ Lé lè minén cón ó o Núhúso bioní dín yi á sã jánáa ho Maseduana lè ho Akayii yi. Mu yínorí bún mí dòn. Mi Dónbeení bío taró á bënbéra hã lùa búenbúen, á mu bân bioró yàá wáa júhú mía wa cón. ⁹ Ba nùpuwa búenbúen wee bío bío mi guan làa wén bío, pâahú na wa van mi cón yi. Ba mún wee bío bío mi pâ hâ wónna à mi tà le Dónbeení binbirí na wi féee bío, á nən miten le yi ¹⁰ á pannáa le Za Yeesu na à lé ho wáayi ì buen, wón na le vèenía. Orén Yeesu mu lé yña á à kâni wén le Dónbeení sì-cíilè cítíi pâahú.

2

Ho tonló na ó o Poole sá ho Tesaloniiki lóhóyi bío

¹ Wàn zàwa lè wàn hínni, minén miten mən wa buenló mi cón cùnu. ² Mi zú mu le sáni wa buen mi cón, á ɓa beéra wa lò, á zuáńna wən ho Filiipu lóhó yi. Ká le Dónbeení màhá henía wa sia á wa bueraráa le Dónbeení bín-tente nən mia lè hā kánkáa.* ³ Wa bè-biónii yí dín bío na yí bon wán. Yilera na yí se mía wən. Wa yí máa cà à wa víní nùpue. ⁴ Bùeé. Le Dónbeení lora wən, á mən à wa ko làa bū, á le kàràfáa mí bín-tente wən á wa wee bue. Hen ká wa wee bío, se mu yínɔní nùpua á wa le wa à weé sia, ká mu lé le Dónbeení. Dén na zú bío khíína zoó wi wa sia yi. ⁵ Mi zú mu kénkén le wa bióní yínɔní ní-khènló bióní. Wa yí máa bío à cà bío nùpue búi cón. Búñ le Dónbeení mí bēere zú. ⁶ Wa mún yí cà à minén tàá ní-vio khònóni wən. ⁷ Wa yàá lá ko à wa wé fé bío búi mi cón lé bío wa lé o *Krista tonkarowà. Εε ká wa màhá tà wayíira waten mi tlahú làa bío ó o hă-nàa wé wayíráá míten à lońnáa mí zàwa yi bío síi. ⁸ Wa wa mia làa sòobéé lé búñ nən á wa yí kăńaa le Dónbeení bín-tente bueró à na mia yi mí dòn, à wa le wa à na waten búenbúen mi bío yi. Búñ wee zéení le mi bío ɓéntín here wən dàkhíína. ⁹ Wàn zàwa lè wàn hínni, ho tonló na wa sá, làa bío wa lò bonnáa á mi zú bío. Wa sá le wisoni lè ho tñáahú, bëra a na à wa bío yí wé séró mi ní-kéní búi wán. Lé kà sii á wa wóráá á bueraráa le Dónbeení bín-tente nən mia. ¹⁰ Minén na tà a Krista bío á wa buan waten sese yahó, á térenna waten. Bío ɓa dà à bío le wa wó

---

* ^{2:2} Mi loń Bè-wénia vúahú 16.19-24; 17.1-9

khon yi á mía. Minén lè le Dónbeení lé mu seéràsa. **11** Mi zú mu le mi ní-kení kení á wa guan làa bío ó o maá wee wé gua lè mí zàwa bío sii. **12** Wa nən hā yile-tentewà mia, á hǐfína mi sia, á bía mu henía nən mia le mi gua miten làa bío le Dónbeení sii vá yi. Dén na von mia à mi keń le bá-zàmu cùkú yi.

13 Wa mún pá bínia wee dé le Dónbeení bárákà bë-vio búi bío yi. Pâahú na mijá le Dónbeení bioní wa jiní yi, á mi yí guan le lòn nùpue bioní, à mi guan le lè le Dónbeení bioní bío sii. Mu bon. Le bëntíñ ló le Dónbeení cõn làa tûiá. Le bioní mu bë-wénia wee mi minén na tà a Krista bío cón. **14** Wàn zàwa lè wàn hínni, ho *Zudee kâhú kérëtëwa kuio na bío sã le Dónbeení yi bío na sá ba yi lé bûn bân sii á minén mún kâa yi. Le lònbee na yú ba ba *zúifùwa nii yi, lé dén lònbee so sii á mìn zàwa mún beéra lè mi lò. **15** Lé barén zúifùwa yáanía gó le *Dónbeení ji-cúa feerowà. Lé ba zúifùwa mún gó a Núhúso Yeesu. Warén wa bëere á ba beéra lò. Le Dónbeení sii bío wéró mía ba yi hùúu. Bío bío wi ba nùpuwa búenbúen yi á ba tun wãna. **16** Wa lá wi à wa bue le Dónbeení bioní à na bía yínəní ba zúifùwa yi à bán fen, á ba wi ba hè wén. Lé kâ sii á ba wó à tiíraráa mí bë-kora na ba wee wé fëee jii. Èe kâ mu véenii á le Dónbeení sii cã ba yi.

O Poole sii vá ò o mi ho kérëtëwa wán

17 Wàn zàwa lè wàn hínni, wa saawaa míñ yi á yú pâahú à wa máa mi míñ, kâ wa màhâ wee leéka mi bío. A wa wee bánbá, á wi wa mi mi wán, lé bío á mi bío wi wén làa sòobéé. **18** Lé bûn nən á wa lá wi à wa bíní búee búeekí mia. Inén Poole wó mu lora dñ hâ zen cúa-yen. Kâ a *Satâni màhâ hò wén. **19** Bío nən á wa dóráa wa sia, á wi le sî-wëe yi, lé minén bío yi. Lé minén lé le sâánii na á à wëe

wa sǐa wa Núhǔso Yeesu yahó o khíi bǐní ƅuenló pǎahǔ. ²⁰ Mu bon. Lé minén lé wa cùkú lè wa sǐ-wee.

3

¹ Bǐo wa míana wa máa jí mi sã, á wa jà wa yiwa san. Lé bǔn nòn á wa tò mu wán le wa à këení ho Atëena lóhó yi wa dòn, ² à wa tonkaa wàn za Timatee mi cõn, wón na wee sá le bín-tente bueró tonló lè le Dónbeení, dǐo bǐo ciran o *Krista. Wa tonkaa wo ò o ƅuee wé à mi siadéró le Dónbeení yi wíoka fárá dĩn, ò o mún hení mi sǐa. ³ Lé bǔn á à na ká minén ƅuí máa díá míten á ho zuià lònbee na wee yí mia máa lùnka mi yilera. Minén miten yàá zú mu le warén na tà a *Krista bǐo ko wa kää le lònbee mu yi. ⁴ Bǐo wa hǐa wi mi cõn á wa fèra bía mu nòn mia le wa lò ò be làa sòobéé. Mi zú le bǔn lé bǐo ƅèn wó. ⁵ Lé bǔn nòn á ījà ī yi san á ī tonkaa o Timatee mi cõn ò o ƅuee loń bǐo mi siadéró le Dónbeení yi bǐo karáa à bíní ƅuee bǐo na mii. Bǐo dà-kéni á ī lá zána yi, le jnún-sí ó o *Satāni khà mia vínia. Ká mu lá wó làa bǔn se wa seéra waten mi bǐo yi käämaáa.

⁶ Eε ká bǐo ó o Timatee ló mi cõn ƅueé dõn, á bǐo ó o bía mi siadéró le Dónbeení yi lè mi waminí dãní yi lee sǐ-wee bǐo. O bía le ká mi san san lon wa bǐo à mi sǐa wa. O le mi wee cà à mi mi wa wán làa bǐo á warén mún wi à wa mináa mi wán bǐo sii. ⁷ Wàn zàwa lè wàn hínni, lé bǔn nòn wa yúráa le sǐ-híilè mi siadéró le Dónbeení yi bǐo yi le hácíri yáaró lè le lònbee na wee yí wen yi. ⁸ Hâ laà na kà wán á bǐo mi can tîna o Núhǔso yi á wee fání wa sänia. ⁹ Wa yàá yí zú bǐo wa à dé lè le Dónbeení bárákà le sǐ-wee na wa wee yí le yahó mi bǐo yi.

10 Wa wee fio le Dónbeení yi lè wa sòobéé le wisoni lè ho tñinàahú à wa làa mia bñí mi mín, à bño fòora mia mi siadéró le Dónbeení yi bño yi à wa tií bñun jñii.

11 Le wàn Maá Dónbeení mí bñere lè wa Núhúso Yeesu à wíoka ho wñhú na wa à bë gueé mináa mi wán. **12** Le o Núhúso wé à le waminí na mi wa làa mín á mún wa lè ba nùpuia bñuenbúen, à wé dé wán à yòo puuní. Le le waminí mu bonmín làa dño á wa waráa mia. **13** Bñun ká a Núhúso á à hení mi sia, á mi yiwa á à ce wàn Maá Dónbeení yahó, wa Núhúso Yeesu làa bña bñuenbúen na bño sã a yi bñuenló pñaahú.

4

Bño ba kérétíewa ko ba bña lè miten

1 Wàn záwa lè wàn hínni, wa kenía mia làa bño mi ì bñuaráa miten á bño á à wé sínáa le Dónbeení yi. A le làa bñun mi bñuan lè miten. Ee ká wa màhá wee fio mu mi cñn làa sòobéé á wee hení mu na mia o Núhúso Yeesu yèni yi le mi wíoka dé mu wán.

2 Hñ yile-tentewà na wa nñon mia á mi zñ. Lé o Núhúso Yeesu á hñ ló yi. **3** Bño le Dónbeení wee cà lé à minén mi kuio bño sñ le yi: Mi pa miten bño ho hñ-fénló lè ho bá-fénló lè mí sñiwà yi. **4** Mi nñ-kení kéní zñní bño mi ì hènínáa mi sñnia yi mu bño yi à héha làa bño le Dónbeení sñi vá yi. **5** Mi yí dia miten à mu bño na yí se poní wé bñue làa bño á bña yí zñ le Dónbeení wee wéráa mu. **6** Nñii woon yí wé yí khe lè mín za mu bño mu dñní yi hñúu. Wa bña mu nñon mia vó á jñà mi zeñ wán le bña wee wé hñn wárá so sñi ó o Núhúso sñi á à cñ yi á à cítí. **7** Bño bña bon, le Dónbeení yí von wñ le wa wé hñ-fénló làa

bá-fénló lè mí sǐiwà. Le von wən à wa bío sǐ le yi búenbúen. ⁸ Lé bún nən ká yía pā hā bioní na kà, se mu yínɔní nùpue á bānsø pā bío. Mu lé le Dónbeení o pā, dño wee na mí Hácírí mia.

⁹ Bún khíina bín, á mu júhú mún wāa mia à ba túa vūahú na mia ba kérèt̄iewa waminí dání yi. Bío mi ì wań làa míń á le Dónbeení zéenía làa mia gó. ¹⁰ Bún lé bío á mi yáá buan lè wàn zāwa lè wàn hínni búenbúen na ho Maseduana kshú búenbúen yi. Ee ká wa pá wee fio mia le mi wíoka dé mu wán. ¹¹ Mi sòobá miten à keń míń wán ho héerá yi. Bío bío ciran mia lé bío mi wé loní. Mi wé sá à jíá mi màkoo miten làa bío wa henianáa mu nən mia. ¹² Lé bún á à na ká bía yínɔní ba kérèt̄iewa wé è kɔnbí mia á mi bío mún máa wé séró o búi wán.

O Núhúso bíní buenló bío

¹³ Wàn zāwa lè wàn hínni, wa wi mi zūń bía húrun tūiá. Lé bún á à na ká mi yilera máa yáá làa bía yí dó mí sia 6a ní-hía vèeró bío yi bío síi. ¹⁴ Wa dó wa sia le o Yeesu húrun á vèera. Lé o Yeesu mu bío yi á le Dónbeení á à ve bía húrun á à kúee míń wán làa wo.

¹⁵ O Núhúso bioní búi dání yi, á bío ká à lé bío wa à bío: Ká a Núhúso khíi bínia būara, á warén na yío á à wé lua hón pāahú so yi á máa dí bía húrun yahó. ¹⁶ Le zèerè á à dé, á le Dónbeení wáayi tonkarowá júhúso tāmu, lè le Dónbeení būaaní tāmu sā á à jí. Bún ká a Núhúso mí bēere á à lé ho wáayi á à lii. A bía húrun ká 6a dó mí sia o *Krista yi á à vèe ho yahó. ¹⁷ Bún móń á warén na yío wi lua á le Dónbeení á à pāaní ì lá làa ba hā dùndúio wán á yòo sínáa o Núhúso yahó. Bún ká wa à keń

là a Núhúso fée. ¹⁸ Mi wé bío hā bióní mu na míni
yi à henináa míni sia.

5

¹ Wàn zàwa lè wàn hínni, mu júhú mía à 6a túa
vúahú na mia mu bìowa mu bùenbúen bān wéró
pâahú lè mu bān wizonle dání yi. ² Minén mi beere
yàá zū mu sese le o Núhúso bùenló á khíi wé mu
bè-víñíkanii làa bío ó o kònglo wee wé bùennáa ho
tínàahú bio sia. ³ Ká ba nùpuia khíi wee bío: «Wa wi
ho héerà yi. Bío na yí se máa yí wen.» Lé hón pâahú
so ba yíó bueé tì ká mu bío bùenbúen fù lùnkaa míni
yi ba wán. Mu khíi yòoka ba wán làa bío ó o hâ-
sâniso sâni vía wee wé yòokaráa o wán bío sia o
teró pâahú. Ba máa fen le wizonle mu zoñ. ⁴ Ee ká
minén wàn zàwa lè wàn hínni, minén bán mía le
tibíri yi, á le wizonle mu máa yòoka mi wán làa
kònglo bío. ⁵ Mi bùenbúen bío sâ mu khoomu yi, mi
bío sâ le wisoni yi. Mu yínón tínàahú wa wi yi. Wa
mía tibíri yi. ⁶ Awa, á mi yí le dâmu bùe wen làa
bia ká bío. Mi wa fání wa yíó à zûní waten bùaró
mu bío bùenbúen yi. ⁷ Lé ho tínàahú á ba nùpuia
wee wé da yi, á lé ho tínàahú á ba mún wee wé ju
khée yi. ⁸ Ee ká warén bán bío sâ le wisoni yi á wa
ko wa zûní waten bùaró mu bío bùenbúen yi. Wa
siadéró le Dónbeení yi, lè wa waminí á ko mu wé
lòn hìa táró báká na wa à zí á à paráa waten yi, á
wa siadéró ho kânló bío yi á ko mu wé lòn hõnló
kónlè na wa wé è bún. ⁹ Le Dónbeení yí léra wen
cítíi bío yi. Le wi à le kânlí wen lè wa Núhúso Yeesu
*Krista níi. ¹⁰ Wón lé yía húrun wa bío yi, bèra a
na ká wa yíó wi lua loo, tàá ká wà húrun loo, à wa
làa wo páaní keñ míni wán. ¹¹ Mi wé hení míni sia

kà sii, à wé séeníka míñ à mi siadéró le Dónbeení
yi wé dé wán làa bío mi yàá wee wéráa mu.

Hā bioni na bō henia nən 6a kərətiewa yi

12 Wán zàwa lè wàn hínni, wa wee fio bío kà mi c n: Mi w  k nbi b a wee s  le D nbeen  tonl  mi c n, b n na o o N uh so b r a mi j uh  w n le ba w  z en  mia. **13** Mi w  k nbi ba, ´a wa n ba l  m  s ob e  le D nbeen  tonl  na ba wee s  b o yi. Mi ke n m n w n l a  h  r a.

¹⁴ Wan zàwa lè wàn hínni, wa pá bínia wee fio
mia: Mi wé bío ɓa paríwà cón. Bía le hézáníi wi
yi à mi hení bán sia. Mi wé sí ɓa yídàwa. Mi wé
nǐ mi yiwa ɓa nùpuá búenbúen bìowa yi. ¹⁵ Mi pa
miten bìo, mi wé yí dí yúaa míin wán. Minén míin yi
wé sòobá miten à wé mu bë-tentewà làa míin fée,
à mún wé mu làa bía ká búenbúen.

¹⁶ Mi wé le mi sia wa féeē, ¹⁷ à yí khí ho floró yi.

¹⁸ Mi wé dé le Dónbeení bárákà bío búenbúen yi.
Bún lé bío le Dónbeení cà minén na lé lè dà-kéní là
a Yeesu *Krista cón.

¹⁹ Mi yí hè le Dónbeení Hácíri bè-wénii. ²⁰ Le Dónbeení ni-cúa na lé wee fεε á mi yí pí à wé làa kàakó-bío. ²¹ Mi wé cincií mu bío búenbúen vé, à lén bío se mu yí à búa. ²² Mu bío na yí se lè mí sliwà á mi khènnáa.

23 Le le Dónbeení na wee na ho héerà lé dío wé à mi kén lè lerén bío binbirí. Le minén mi kùio, mi hácírí, lè mi mánákã, lè mi sãnia à le pa bío à fianí yí zo, à ldonínáa wa Núhuoso Yeesu Krista guenló.

²⁴ Le Dónbeení na von mia wee wé bío le dó mí pii
le mí i wé. Lerén lé dío á à wé mu á à tií pii.

25 Wàn zàwa lè wàn hinni, mi wé fio na wen.

Le tèenii

26 Mi tèεní wàn zàwa lè wàn hínni kérèt̄íewa búenbúen yi lè le kɔnbii.

27 I dñ̄n o Núhúso wán wee bónbónínáa mia, le ho vúahú na kà à mi kárán le ɓa kérèt̄íewa búenbúen jní.

28 Le wa Núhúso Yeesu Krista sāamu à kεní làa mia.

**Dónbeenì páaní fīnle vūahū
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fce9bf